

O bezpieczeństwie w zmieniającym się świecie

Przekrój zagadnień, o których dyskutowali uczestnicy III Międzynarodowej Konferencji Naukowej z cyklu „Współczesne bezpieczeństwo. Wyzwania. Szanse. Zagrożenia”, sfinansowanej ze środków Ministerstwa Na-

uki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Wektorry Nauki”, był naprawdę szeroki. Od wniosków płynących z doświadczeń wojny rosyjsko-ukraińskiej, przez wojnę hybrydową, operacje w cyberprzestrzeni, znaczenie proxy wars dla stabilności świata, rolę obrony cywilnej we współ-

czesnym konflikcie zbrojnym, po niekontrolowaną ekspansję sztucznej inteligencji i zagrożenia klimatyczne. Ideę tak wielowymiarowego ujęcia problematyki bezpieczeństwa wyjaśnia **DR HAB. INŻ. MARIAN ŻUBER, PROF. ANS**, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego. Zwraca uwagę, że dynamiczny rozwój technologii, przemiany geopolityczne i społeczne oraz nasilające się kryzysy ekologiczne sprawiają, że tradycyjne, wąskie rozumienie obronności państwa nie odpowiada już aktualnym wyzwaniom.

III Międzynarodowa Konferencja Naukowa

„Współczesne bezpieczeństwo. Wyzwania. Szanse. Zagrożenia”

Nowy Sącz, 26–28 maja 2026 r.

TEMATYKA

Współczesne konflikty zbrojne i ich wpływ na bezpieczeństwo globalne i regionalne

- wojna Rosja–Ukraina i jej znaczenie dla bezpieczeństwa europejskiego – różne perspektywy,
- wojna Rosja–Ukraina – wojna dronów,
- konflikty zastępcze w polityce mocarstw globalnych,
- wojna hybrydowa i jej znaczenie we współczesnej polityce,
- wojny w cyberprzestrzeni i budowanie odporności na zagrożenia.

Ochrona ludności i bezpieczeństwo człowieka

- ochrona ludności w obliczu zagrożeń naturalnych,
- obrona cywilna i jej rola w czasie konfliktu zbrojnego,
- budowa systemu ochrony ludności i obrony cywilnej,
- system indywidualnej i zbiorowej ochrony ludności,
- ochrona ludności przed bronią niekonwencjonalną (CBRN),
- Unijny Mechanizm Ochrony Ludności.

Inne zagadnienia z obszaru współczesnego bezpieczeństwa

- globalne ocieplenie i możliwości adaptacji do zmian klimatycznych,
- odnawialne źródła energii i ich rola w walce ze zmianami klimatu,
- problemy bezpieczeństwa środowiskowego,
- sztuczna inteligencja (AI) i zagrożenia płynące z jej niekontrolowanej ekspansji,
- bezpieczeństwo personalne i ergonomia człowieka.

Daria Olender: Dlaczego Akademia Nauk Stosowanych zdecydowała się na organizację cyklu konferencji naukowych poświęconych tak szeroko rozumianym problemom bezpieczeństwa?

Dr hab. inż. Marian Żuber, prof. ANS: W obliczu dynamicznego rozwoju technologii i zmian geopolitycznych tradycyjne podejście do obronności państwa już nie wystarcza. Współczesne bezpieczeństwo obejmuje problematykę nie tylko konfliktów zbrojnych, lecz także kryzysów ekologicznych, globalnego ocieplenia, transformacji energetycznej czy masowych migracji. Wymaga to interdyscyplinarnego spojrzenia, łączącego dorobek nauk o bezpieczeństwie z naukami przyrodniczymi i technicznymi. Dziś mamy do czynienia z wojną hybrydową, cyberzagrożeniami, dronami oraz wykorzystaniem sztucznej inteligencji w działaniach destabilizacyjnych. Brakowało również – naszym zdaniem – platformy, która tak mocno łączyłaby świat teorii naukowych z doświadczeniem praktyków z wojskowości, obrony cywilnej i służb wewnętrznych. Naszymi celami były też edukacja przyszłych kadr oraz poszerzanie świadomości społecznej w zakresie ochrony ludności. Konferencja miała stać się bodźcem do wypracowania nowych procedur i modeli teoretycznych, które pomogą budować odporność państwa na poziomie jednostkowym, narodowym i ponadpaństwowym. W tym miejscu chcę podkreślić możliwości, jakie dał nam udział w projekcie finansowanym przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Wektory Nauki”. Przyznany grant pozwolił nadać temu przedsięwzięciu zdecydowanie większy prestiż.

Chciałbym również zwrócić uwagę, że konferencja jest wydarzeniem o dużej wartości dla lokalnej społeczności. Dzięki niej wzrasta znaczenie Nowego Sącza jako ośrodka nauki i zwiększają się szanse na rozwój lokalnych inicjatyw badawczych. Uczestnicy spotkania zostali zachęceni do współpracy z regionalnymi przedsiębiorstwami, co może zaowocować nowymi inwestycjami.

Na jakich zagadnieniach skupiono się podczas tegorocznej edycji?

Dyskusje podzieliliśmy na trzy obszary tematyczne. W pierwszym z nich, zatytułowanym „Współczesne konflikty zbrojne i ich wpływ na bezpieczeństwo globalne i regionalne”, skupiliśmy się na analizie doświadczeń płynących z wojny rosyjsko-ukraińskiej, ze szczególnym uwzględnieniem

masowego użycia bezzałogowców, oraz na mechanizmach wojny hybrydowej, operacjach w cyberprzestrzeni i znaczeniu konfliktów zastępczych, tzw. proxy wars, dla stabilności Europy i świata. Z kolei panel pt. „Ochrona ludności i bezpieczeństwo człowieka” przeniósł ciężar dyskusji na poziom operacyjny i formalnoprawny. Prelegenci podjęli próbę zdefiniowania na nowo roli obrony cywilnej w czasie konfliktu zbrojnego. Przeanalizowano architekturę systemów ochrony zbiorowej, procedury reagowania na zagrożenia asymetryczne, wykorzystanie broni niekonwencjonalnej, a także efektywność operacyjną Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności. W ramach trzeciego bloku, zbiorczo określonego jako „Inne zagadnienia z obszaru współczesnego bezpieczeństwa”, poruszyliśmy kwestie, które nie wynikają wprost z działań wojennych, ale mają bezpośredni wpływ na życie ludzkie. Kluczowym punktem była debata nad zagrożeniami związanymi z niekontrolowaną ekspansją sztucznej inteligencji. Istotne miejsce zajęła także analiza bezpieczeństwa środowiskowego, roli odnawialnych źródeł energii oraz strategii adaptacji do zmian klimatycznych i globalnego ocieplenia, skutkujących rosnącymi temperaturami, powodzią i suszami, które dotyczą również nasz region. Proponując taki podział, staraliśmy się uwzględnić cały łańcuch zależności współczesnego bezpieczeństwa: od przyczyn, przez mechanizmy obronne, po globalne determinanty środowiskowe. Uczestnicy konferencji mogli wysłuchać ponad 60 referatów wygłoszonych przez ekspertów z Polski i zagranicy. Efektem tegorocznych obrad było nakreślenie kierunków dalszych badań naukowych oraz zaprezentowanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjno-technicznych podnoszących poziom bezpieczeństwa w różnych sferach.

Czy obecność wybitnych ekspertów ze świata to rezultat współpracy Akademii Nauk Stosowanych z ośrodkami z zagranicy?

Tak. Stoją za tym lata osobistych kontaktów członków komitetu naukowego naszej konferencji z naukowcami ze świata, realizacji przez uczelnię wspólnych przedsięwzięć z ośrodkami zagranicznymi, a także wymian akademickich. Dużą rolę odegrała także renoma naszych tegorocznych współorganizatorów: Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie, Akademii Wojsk Lądowych we Wrocławiu oraz Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Te instytucje mają potężną sieć globalnych powiązań naukowych. Taka współpraca gwarantuje wysoką jakość

merytoryczną oraz praktyczną wartość wyników prac naukowych. Ponadto znaczenie miała aktualność i uniwersalność poruszanej tematyki – wojna hybrydowa, cyberzagrożenia, ochrona ludności to palące tematy, które interesują specjalistów na całym świecie. W tym roku gościliśmy ekspertów m.in. z Norwegii, Litwy, Estonii, Ukrainy, Rumunii, Chorwacji, Słowacji oraz Stanów Zjednoczonych. Współpraca z zagranicą pozwala na lepsze zrozumienie wspólnych zagrożeń, a także otwiera drzwi do realizacji w Polsce międzynarodowych projektów badawczych.

Warto podkreślić, że w obradach wzięli udział również młodzi naukowcy z innych kręgów kulturowych – doktorant Politechniki Wrocławskiej pochodzący z Nigerii oraz student Uniwersytetu Wrocławskiego pochodzący z Indii. W tym miejscu chciałbym wyrazić uznanie dla pracy tłumaczy symultanicznych. Dzięki ich profesjonalizmowi i zaangażowaniu uczestnicy mogli lepiej przyswoić specjalistyczne, nierzadko ściśle branżowe, treści.

Uczestnicząc w konferencji, zauważyłam, jak wiele uwagi poświęca Pan Profesor młodym ludziom i jak dobry kontakt ma ze studentami.

Cieszę się, że to jest dostrzegalne! Dydaktyka to moja pasja. W studentach staram się zaszczepić ciekawość świata i pokazywać im, że nauki o bezpieczeństwie to nie tylko sucha teoria, lecz także realne życie. Uważam, że dobry dydaktyk to ten, który inspirować i potrafi słuchać. Staram się więc skracać dystans, budować atmosferę wzajemnego zaufania i udowadniać młodym ludziom, że ich głos ma znaczenie – także w poważnych, międzynarodowych projektach. Relacja oparta na takich filarach pozwala stworzyć bezpieczną przestrzeń, w której studenci nie boją się zadawać trudnych pytań i chętnie się angażują w inicjatywy wykraczające poza standardowy program studiów. To działa zresztą w obie strony. Energia i zaangażowanie studentów dają mi napęd do działania.

Tradycją naszej konferencji stał się Dzień Studencki, podczas którego młodzi badacze mogą zaprezentować wyniki prac realizowanych w ramach kół naukowych. W tym roku najliczniejszą grupę stanowili członkowie Studenckiego Koła Naukowego „Bezpiecznik”, działającego na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Obecność studentów na konferencji

oraz ich śmiałe interakcje z ekspertami to najlepszy dowód na to, że są oni integralną częścią społeczności akademickiej.

Czy organizatorzy planują wydanie publikacji pokonferencyjnych?

Pisemne utrwalenie dorobku naukowego wydarzenia to jeden z kluczowych wskaźników ewaluacji całego projektu, na co zwraca uwagę również Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w programie Wektory Nauki. Przed konferencją wydaliśmy *Księgę abstraktów*, w której zgromadziliśmy syntetyczne opisy zaprezentowanych wyników badań. Publikację można bezpłatnie pobrać ze strony internetowej naszej uczelni, w zakładce wydawnictwa naukowego, oraz z witryny konferencji¹. Autorom najlepszych wystąpień stworzyliśmy możliwość opublikowania pełnych wersji artykułów w recenzowanej monografii zbiorowej, która ukaże się w ciągu najbliższych miesięcy. Podobnie jak *Księga abstraktów* będzie ona dostępna w sieci. Zachęcam do śledzenia strony naszej uczelni!

Rozmawiała: Daria Olender

Dr hab. inż. Marian Żuber, prof. ANS i UPWr

Doktor habilitowany w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. Pracował w Wyższej Szkole Oficerskiej Wojsk Lądowych, a następnie Akademii Wojsk Lądowych we Wrocławiu, gdzie pełnił funkcje prodziekana Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie i Wydziału Zarządzania. Obecnie wykłada na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu oraz w Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Sączu. Autor wielu monografii, podręczników i artykułów z zakresu bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego. Organizator licznych konferencji naukowych w obszarze bezpieczeństwa (m.in. cyklu „Katastrofy naturalne i cywilizacyjne”). Jego zainteresowania badawcze obejmują: bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe, ochronę środowiska, terroryzm, broń masowego rażenia oraz bezpieczeństwo infrastruktury krytycznej.

¹ <https://wydawnictwo.ans-ns.edu.pl>; <https://wspolczesnebezpieczenstwo.edu.pl/>.